

TALE VED AVDUKINGEN AV MINNESMERKET ETTER SCANDINAVIAN STAR

Kjære alle fremmøtte!

Igjen er det fredag før påske! I går kveld var det 16 år siden vi seilte ut Oslofjorden. Vi var 483 ombord. De 159 omkomne var statsborgere fra Norge, Danmark, Sverige, Storbritannia, Portugal, Spania og USA.

Støttegruppens oppgaver har vært mange: Informasjon - erstatningsoppgjør - tilbud om fellesskap - arbeid for skjerpet sikkerhet til sjøs. Engasjementet har store personlige kostnader, men det gir mening. Formålet som ble bestemt i juni 1990 har vært ledesnor frem til vi er samlet her i dag. Vi har forsøkt å være seriøse og relevante - tydelige - med respekt for alle aktører - også våre motparter.

Jan Henriksen i Støttegruppen etter Åsta-ulykken er en av deltakerne i nettverket av personer med erfaring fra Støttegruppearbeid etter ulykker siden Alexander Kielland. Jan konkluderer slik:

Støttegruppene har utgjort en vesentlig faktor og kvalitativ forskjell i etterarbeid etter katastrofene vi har opplevd i dette landet de siste 20 årene.

Jeg er glad for at også fagmiljøene og politikerne begynner å se dette. Etter tsunamien etablerer nå Sosial- og helsedirektoratet, sammen med norske støttegrupper, en permanent støttegruppeberedskap hos Røde Kors.

Året 1989 markerte triumf for vestlig ideologi. Men - jeg kan ikke slippe bildet av Scandinavian Star - et halvt år senere - som et ekstremt utslag av de nye tidens regime. Markedsøkonomi innarbeides nå som kriterium for demokrati, på linje med yringsfrihet og frie valg. Pengenes maksimale avkastning styrer stadig flere samfunnsområder, men flammene og røyken i Skagerrak varslet at også denne ideologien har svakheter og feil.

Vi går ombord i skip - fly - tog - og vi spiser mat - i tillit til at de institusjonene vi har finansiert med skatt - og gitt legitimitet ved valg - forebygger skade så langt det er mulig. Borgerne er ikke organisert for en ny tid, hvor fly i rute samtidig står på offentlige svartelister - mat med mulig smitte er på markedet - og skip med risiko for passasjerer, besetning og miljø seiler uten at noen vet hvem rederen er.

Fordi vi selv forventes å håndtere risikoen.

Borgernes sikkerhet står i fare for å bli privatisert. Kvalitet står i fare for å bli minimumsstandarder. Ethiske retningslinjer, helse - miljø og sikkerhet står i fare for å påføre seriøse aktører konkurranseulempe. Uten korreks og regulering blir den markedsorienterte ideologien et umettelig vesen som overtar nasjonale og internasjonale institusjoner og beslutninger. Utstyrte krefter - som bølgen på Estonias dekk - men også denne ideologien og dette regimet vil bli konfrontert med tidløs visdom:

Stolthet fører til undergang, og hovmod står for fall

Når den menneskelige tilværelse skal fortelles, så hører erfaringen bak dette minnesmerket med. Av respekt for de omkomne - for vår egen erfaring - et merke mot historieløshet.

Dette er vår tid - i den ubrutte linjen som blir historiens gang. Minnesmerket vitner om livet slik det faktisk er - også i de mest ekstreme - mørke ytterkantene. Men også dette hører med i beretningen om livet. Vi våger å være tilstede i dette - slik vi er sammen i dag.

Deltakelsen er bred: Overlevende passasjerer og besetning - pårørende - politi - deltakere i kriseberedskapen - venner og kjente av skadelidte - berørte ambassader - offisielle myndigheter representert ved folkevalgte og forvaltning - og andre. Det er en god opplevelse!

Hans Børli har på en gripende måte beskrevet utfordringen det er å stå i ruinene og møte forventningene fra en ny fremtid. Diktet «Tidens vei» sto på trykk i avisen Glåmdalen den 5. januar 1946:

TIDENS VEI

Mennesker stanser i tanker
under en natthimmel sort
Dirrende tårnklokker banker
sølvslag mot tidens port.

Atter et år er til ende
- sorgene - talte du dem?
Ingen sin vandring kan vende -
veien går videre frem.

Mennesket sleper på bærer
ut under stormskyet hvelv-
Sannhetens solveier fører
inn mot et land i oss selv

Landet som drømmene skapte
over et havdjup av nød.-
Landet som slektene tapte
under en krigshimmel rød.

Landet som atter skal bygges
over ruinenes grus
hvis denne freden skal trygges
som har satt bo i vårt hus.

Atter et år er til ende
- Gledene - talte du dem?
Ingen sin vandring kan vende-
veien går videre frem.

Hans Børli: På trykk i Glåmdalen, 5. 1. 1946

JAN HARSEM
Styret Støttegruppen